

Update สถานะ ของการบังคับใช้ กฎหมาย PDPA ในประเทศไทย

วิษณุคุตร์ เมาระพงษ์

คําสั่งการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหน่วยงานภาครัฐ

สํานักงานกฤษฎีกาและให้คำปรึกษา

แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ขณะที่ท่านได้อ่านบทความตอนนี้ น่าจะอยู่ในช่วงเวลาของแผนการบังคับใช้ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Protection Act, B.E. 2562 (2019) เรียกย่อ ๆ ว่า PDPA) ซึ่งจริง ๆ แล้ว จะต้องเริ่มมีผลบังคับใช้อย่างเต็มรูปแบบ ในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ระลอกใหม่ที่มีความรุนแรง และขยายวงกว้าง ทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรเพื่อรองรับการบังคับใช้กฎหมาย PDPA ดังกล่าว

โดยเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2564 คณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (DES) เสนอให้ขยายเวลาบังคับใช้ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ออกไปอีก 1 ปี เพื่อลดผลกระทบต่องานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานรัฐ องค์กรธุรกิจทุกขนาด และประชาชน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19

นายชัยวุฒิ ธนาคมานุสรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมชี้แจงว่า ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบในหลักการ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานและกิจการที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่ง พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 (ฉบับที่...) พ.ศ. ... เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาฯ พ.ศ.2563 ในส่วนที่กำหนดระยะเวลาใช้บังคับ ซึ่งจะส่งผลให้ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จะมีผลใช้บังคับใช้ในวันที่ 1 มิถุนายน 2565 หรือเลื่อนจากการกำหนดการเดิมออกไป 1 ปี

ซึ่ง พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 เป็นกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์ กติกา หรือมาตรการกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพ สร้างความเชื่อมั่นไปตามมาตรฐานสากล และมีมาตรการเยียวยาเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจากการถูกละเมิดอย่างเหมาะสม แต่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ยังคงต่อเนื่อง และรุนแรงขึ้นส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมเป็นอย่างมาก ดังนั้น หากกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีผลบังคับใช้ทั้งฉบับ จะทำให้หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ในทุกระดับ รวมทั้งประชาชนทั่วไป จำเป็นจะต้องมีการจัดเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียดปลีกย่อยที่ต้องให้ความสำคัญค่อนข้างมาก และมีความซับซ้อน รวมทั้งต้องอาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และกฎหมายได้มีการกำหนดโทษปรับทางปกครอง ความรับผิดชอบทางแพ่ง และทางอาญาด้วย ซึ่งหากบังคับใช้กฎหมายในสถานการณ์ ณ ปัจจุบัน จะเป็นการเพิ่มภาระ และความยากลำบากให้กับทุกกลุ่มที่อยู่ภายใต้การบังคับใช้ของกฎหมายฉบับนี้ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ประกอบกับในช่วงที่ผ่านมาทางภาคธุรกิจ โดยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และกลุ่มสมาคมด้านการท่องเที่ยว ได้ร่วมกันขอให้รัฐบาลบรรเทาผล

กระทบที่จะเกิดขึ้นจากความไม่พร้อมในการปฏิบัติตามรายละเอียดของกฎหมาย PDPA ซึ่งก็ได้มีการได้นำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และได้รับความเห็นชอบให้ขยายเวลาบังคับใช้ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ออกไปอีก 1 ปี

อย่างไรก็ตาม ในระหว่างนี้ทางกระทรวงดิจิทัลฯ ได้มีการขอความร่วมมือให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ยังคงต้องปฏิบัติตามมาตรฐานรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลที่กระทรวงดิจิทัลฯ ประกาศ โดยต้องจัดให้มีมาตรการเรื่องการเข้าถึง และการควบคุมการใช้งานข้อมูลส่วนบุคคล (Access Control) และแจ้งมาตรการดังกล่าว พร้อมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้ปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

นอกจากนี้ กระทรวงดิจิทัลฯ ได้จัดทำร่างกฎหมายลำดับรอง และร่างแผนแม่บทการส่งเสริมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งผ่านการรับฟังความเห็นสาธารณะ รวมทั้งอยู่ระหว่างการจัดทำแนวปฏิบัติในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการท่องเที่ยว ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านค้าปลีก และค้าออนไลน์ ด้านการคมนาคม และขนส่ง ด้านอสังหาริมทรัพย์ และด้านภารกิจของหน่วยงานรัฐ รวมทั้งได้มีการจัดทำแผนงานเพื่อเตรียมความพร้อม และสร้างความเข้าใจเรื่องการคุ้มครองบุคคล ให้ผู้ประกอบการทุกประเภทกิจการ และทุกขนาด เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถเก็บรวบรวม และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และเกิดความเชื่อมั่นในการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้พัฒนานวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม

• การเตรียมความพร้อมขององค์กรการ เพื่อรองรับกฎหมาย PDPA

จากการสำรวจความพร้อมขององค์กรการ โดยเฉพาะองค์กรการภาคธุรกิจในประเทศไทย เมื่อช่วงปลายปี พ.ศ.2563 ซึ่งดำเนินการโดย ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส ประเทศไทย (Pricewaterhouse Coopers : PwC) องค์กรที่ปรึกษาชั้นนำระดับโลก พบว่าเกือบ 100% มีความเข้าใจ และรับทราบว่ากฎหมาย PDPA กำลังจะมีผลบังคับใช้ โดยมีอัตราโทษที่ค่อนข้างสูง ทั้งแพ่ง อาญา และโทษทางปกครอง ซึ่งจะมีองค์การประมาณ 70% ที่เข้าใจเนื้อหาเชิงลึกของกฎหมาย เพราะเป็นภาษาที่ค่อนข้างเข้าใจยาก

โดยผู้เชี่ยวชาญจาก PwC ประเทศไทย ชี้แจงถึงรายละเอียดของผลการสำรวจดังกล่าวว่า มีองค์การประมาณ 50% ที่อยู่ระหว่างการกำหนดนโยบาย และปฏิบัติตามกฎหมาย PDPA แต่ที่เหลืออีกกว่า 50% ยังไม่ได้มีการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมองว่าถ้าเป็นไปตามแผนการบังคับใช้กฎหมายเดิมก็ค่อนข้างเสี่ยง เพราะอาจจะล่าช้าเกินกว่าที่จะเตรียมจัดการระบบภายในได้ทันการบังคับใช้กฎหมาย แต่เมื่อมีการเลื่อนกำหนดบังคับใช้กฎหมาย ก็ต้องกลับมาทบทวนกันว่า เพราะเหตุใดองค์การจึงไม่ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเท่าที่ควร ซึ่งโดยส่วนใหญ่จากการสำรวจข้อมูลพบว่า ผู้บริหารองค์กรการทราบดีว่าจะมีการบังคับใช้กฎหมาย PDPA แต่ก็ยังไม่ได้รับดำเนินการเตรียมความพร้อม เพราะรู้สึกว่ายังไกลตัว ประกอบกับยังไม่เข้าใจว่าจะต้องการจัดการอย่างไร และดำเนินการในระดับใด ยกตัวอย่างกรณีของโรงงานในอุตสาหกรรมการผลิตที่มีพนักงานจำนวนมาก แต่ไม่ได้ทำการตลาด เพราะทำหน้าที่ในการผลิต และ

ส่งสินค้าแบบ 100% โดยจะให้องค์การพันธมิตรในเครือเป็นผู้ติดต่อเรื่องการค้า กับลูกค้า ก็เลยส่งผลให้มีความคิดว่า ตัวโรงงานเองน่าจะไม่ต้องปฏิบัติตามภายใต้กฎหมายฉบับนี้

